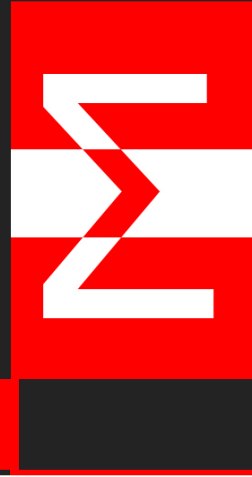

ΛΟΓΟ

DIE KUNST DES WISSENSCHAFTLICHE DENKEN

DER SAMMLUNG WISSENSCHAFTLICHER ARBEITEN

ZU DEN MATERIALIEN DER INTERNATIONALEN WISSENSCHAFTLICH-PRAKTISCHEN KONFERENZ

MULTIDISZIPLINÄRE FORSCHUNG: PERSPEKTIVEN, PROBLEME UND MUSTE

9. APRIL 2021 • WIEN, REPUBLIK ÖSTERREICH

BAND 2

DOI 10.36074/logos-09.04.2021.v2
ISBN 978-3-471-37238-8 (PDF)

ISBN 978-617-7991-26-6
ISBN 978-617-7991-27-3 (band 2)

UDC 001(08)
M 94

<https://doi.org/10.36074/logos-09.04.2021.v2>

Vorsitzender des Organisationskomitees: Holdenblat M.

Verantwortlich für Layout: Bilous T.

Verantwortlich für Design: Bondarenko I.

Die Konferenz ist im Katalog internationaler wissenschaftlicher Konferenzen enthalten, genehmigt von ResearchBib und UKRISTEI (Zertifikat № 203 vom 25.02.2021); ist von der Euro Science Certification Group zertifiziert (Zertifikat № 22231 vom 23.03.2021).

Konferenz Tagungsband sind gemäß der Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0) öffentlich verfügbar.

Bibliografische Beschreibungen der Konferenz Tagungsband sind von CrossRef, ORCID, Google Scholar, ResearchGate, OpenAIRE und OUCI werden indiziert.

M 94

Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster der Sammlung wissenschaftlicher Arbeiten «ΛΟΓΟΣ» zu den Materialien der I internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz (B. 2), Wien, 9. April, 2021. Wien-Vinnytsia: List Verlag. in Ullstein Buchverlage GmbH & Europäische Wissenschaftsplattform, 2021.

ISBN 978-617-7991-26-6
ISBN 978-617-7991-28-0 (BAND 2)

«Europäische Wissenschaftsplattform», Ukraine
«Europäische Wissenschaftsplattform», Ukraine

ISBN 978-3-471-37238-8 (PDF)

«List Verlag. in Ullstein Buchverlage GmbH», Republik Österreich

DOI 10.36074/logos-09.04.2021.v2

Es werden Thesen von Berichten und Artikeln von Teilnehmern der internationalen wissenschaftlich-praktischen Konferenz «Multidisziplinäre Forschung: Perspektiven, Probleme und Muster», am 9. April, 2021 in Wien vorgestellt.

UDC 001 (08)

ISBN 978-617-7991-26-6
ISBN 978-617-7991-28-0 (BAND 2)
ISBN 978-3-471-37238-8 (PDF)

© Team der Konferenzautoren, 2021
© Europäische Wissenschaftsplattform, 2021
© List Verlag. in Ullstein Buchverlage GmbH, 2021
© LLC «International Centre Corporative Management», 2021

INHALT

ABSCHNITT XXIV. PÄDAGOGIK UND BILDUNG

ADVANCING CRITICAL THINKING SKILLS THROUGH DIGITAL ENVIRONMENTS Tynnyi V.I.	8
DARS MASHG'ULOTLARIDA TARQATMA MATERIALLARINI QO'LLASH VA ULARNI TAYYORLASHDA ISHLATILADIGAN EDRAW MAX DASTURI HAQIDA Qambarova Madina Mirzaali qizi	11
FORMATION OF CREATIVE PROCESSES IN STUDENTS THROUGH TEACHING COMPOSITION IN FINE ARTS. Akhmedov M.-U. Bakhridinovich, Kholmatova Feruzakhon M.U. qizi	14
HE HAD AN INNOVATIVE CHARACTER IN THE TEACHING PROCESS "DISTANCE EDUCATION" IS AN INNOVATIVE COURSE FORMAT Akhmedov M.M., Xodjkarimova G.T., Teshaboyev Z.A.	17
БАР'ЄРИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ Павленко В.В.	21
БЎЛАЖАК ТАСВИРИЙ САНЪАТ ЎҚИТУВЧИЛАРИДА БАДИИЙ-ЭСТЕТИК КОМПЕТЕНТЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШ Юлдашева Н.И.	25
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЛЯ УНАОЧНЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТА НАУКОВИХ МАТЕРІАЛІВ МАЙБУТНІМИ ВИКЛАДАЧАМИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Стиранець В.І., Поляков М.Ю.	28
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА І ХОРЕОГРАФІЇ Вдовиченко Ю.А.	32
КОМБІНУВАННЯ РІЗНИХ СТИЛІВ ТА МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН Хлистік М.А.	34
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ Вознюк О.М., Лехіцький Т.В.	36
ПЕДАГОГІЧНІ ШЛЯХИ САМОВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ Проц М.О., Сірант Н.П.	39
РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Бокшиц О.М.	41

ТЬЮТОР В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ
Чупахіна С.В., Круль Л.М.43

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ
ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ
Бацула Н.В., Василенко К.В.48

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАГІСТРІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЛОЛОГІЯ»
Чоботар О.В.51

ABSCHNITT XXV. PSYCHOLOGIE UND PSYCHIATRIE

SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL PECULIARITIES OF MULTITASKING
DEVELOPMENT OF A MODERN PERSONALITY
Bocheliuk V.Y., Vul S.O.54

ВПЛИВ РІВНЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТУПІНЬ
ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ
Мазур Г.А.56

ОСОБИСТІСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЖИТТЄВИХ СТРАТЕГІЙ ТА
ПЕРСПЕКТИВ САМОРОЗВИТКУ ЛЮДИНИ В СИТУАЦІЇ ВТРАТИ РОБОТИ
Левченко В.В., Нежинська О.О.59

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУБКУЛЬТУРИ КЕЙ-ПОПЕРІВ В УМОВАХ
СУЧАСНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА
Хорошун К.Ю.65

ABSCHNITT XXVI. MEDIZINISCHE WISSENSCHAFTEN UND GESUNDHEITSWESEN

CLINICAL COURSE OF INFLAMMATORY DISEASES OF THE
MAXILLOFACIAL REGION IN PATIENTS WITH VIRAL HEPATITIS B
Maksudov D.D., Azimova A.A., Mamadyarova S.A.67

CLINICAL STATUS AND STRUCTURAL AND FUNCTIONAL CARDIAC
PARAMETERS IN PATIENTS WITH CHRONIC HEART FAILURE WITH
PRESERVED EJECTION FRACTION
Uzbekova N.R., Kityan S.A., Badalbaeva N.M.70

EFFECTIVENESS OF MILESTONE SURGICAL INTERVENTIONS
CONSIDERING SEVERITY OF ACUTE PURULENT CHOLANGITIS.
Saidmurodov K.B., Ibragimov Sh.U.72

RESULTS OF ADDITIONAL METHODS OF EXAMINATION IN THE TREATMENT OF LOCALIZED PERIODONTITIS
Oliinyk A., Kovpak L., Danchuk K. 76

THE SPECIFICS OF PRIMARY GLAUCOMA IN COMBINATION WITH DIABETIC RETINOPATHY AMONG TYPE 2 DIABETES MELLITUS PATIENTS
Gudzenko K.A. 80

БІОІМПЕДАНСНИЙ АНАЛІЗ В ОЦІНЦІ НУТРИТИВНОГО СТАТУСУ ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНИМ ПАНКРЕАТИТОМ ТА ХРОНІЧНИМ ОБСТРУКТИВНИМ ЗАХВОРЮВАННЯМ ЛЕГЕНЬ
Лазарук Т.Ю. 82

БІОХІМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЯКІСНИХ ПУХЛИН, ЗНАЧЕННЯ В ДІАГНОСТИЦІ
Костів А.В., Костів М.В., Грищенко В.Г. 84

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ДІЇ ЛАЗЕРНОГО ТЕРАГЕРЦЕВОГО ВИПРОМІНЕННЯ НА ЕРИТРОЦИТИ ПРИ ЛІКАРСЬКІЙ ХВОРОБІ
Хміль Н.В. 86

КЛІНІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ КОЛІННОГО СУГЛОБА У ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ
**Науково-дослідна група:
Костогриз Ю.О., Костогриз О.А., Герасименко С.І., Бабко А.М. 88**

ОЦІНКА ВПЛИВУ ДЕРМАТОЛОГІЧНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ В ДІТЕЙ
Мурзіна Е.О., Рохлецова Ю.А. 95

ОЦІНКА РИЗИКУ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ АМІКАРБАЗОНУ ЯК ПОТЕНЦІЙНОГО ЗАБРУДНЮВАЧА ҐРУНТОВИХ ТА ПОВЕРХНЕВИХ ВОДОДЖЕРЕЛ В ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ
Коршун М.М., Мартіянова Ю.В., Шкіндер Т.А. 99

ПРОФІЛАКТИКА УСКЛАДНЕНЬ ЕНТЕРАЛЬНОГО ЗОНДОВОГО ХАРЧУВАННЯ ПРИ ГОСТРОМУ ПАНКРЕАТИТІ
Колосович І.В., Ганоль І.В. 104

РОЛЬ СПАДКОВОСТІ ТА КОНСТИТУЦІЇ В ПАТОГЕНЕЗІ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ
Волошина Н.М., Волошина Д.С., Шкварок А.К. 107

ABSCHNITT XXVII. PHARMAZIE UND PHARMAKOTHERAPIE

DETERMINATION OF ACUTE TOXICITY OF LARGE-PLANTOGO MAJOR DRY EXTRACT
Fayzullaeva D.B. qizi, Abdulladzhanova N.G., Turdieva Z.V. 114

IL-1 β LEVEL IN PATIENTS WITH HYPERTENSION, OVERWEIGHT AND TYPE 2 DIABETES MELLITUS
Grynyuk A.A. 117

NOVEL AGENTS FOR THE TREATMENT OF ASTHMA
Parchami Ghazae Sepideh, Voloshyna N., Hameed Murtaza B. 119

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ БЕЗРЕЦЕПТУРНОГО ВІДПУСКУ ЛІКІВ В КРАЇНАХ ЄС ТА В УКРАЇНІ
Цурикова О.В. 122

ABSCHNITT XXVIII. GESCHICHTE, ARCHÄOLOGIE UND KULTUROLOGIE

THE ROLE OF MODERN SCHOOL TEXTBOOKS ON THE HISTORY OF UKRAINE IN THE DEVELOPMENT OF COMPLEX CONSCIOUSNESS AND EXPERIENCE BY STUDENTS OF THE MORAL AND AESTHETIC MEANINGS OF HISTORICAL EVENTS
Motuz V. 124

«СЕКРЕТИ» УСПІШНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (1860-ТІ – 1910-ТІ РР.)
Чернікова Н.С. 126

ABSCHNITT XXIX. KULTUR UND KUNST

OMEYAD XALIFALIGI TARIXI
Abdullayeva E.M. qizi 131

THE IMPORTANCE OF ORGANIZATION AND MANAGEMENT INDEPENDENT EDUCATION IN THE LEARNING PROCESS
Muratov H.K. 133

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИРОДИ ГЕНІАЛЬНОСТІ
Величко О.Б. 137

ИСТОРИЧЕСКИЕ ЛИЧНОСТИ В ТВОРЧЕСТВЕ МАЛИКА НАБИЕВА
Абдусаломходжаев Н.Н. 140

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЗНАКІВ В АРХІТУКТУРНІЙ БУДІВЛІ МІСТА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Ференс О.О. 145

НАУЧИТЬ СТУДЕНТОВ ВО ВНЕШКОЛЬНЫХ УЧЕРЕЖДЕНИЯХ СОСТАВЛЯТЬ КОМПОЗИЦИИ НА УРОКАХ РЕЗЬБЫ ПО ДЕРЕВУ
Расулов М.А. 147

ОСНОВНІ ІКОНОГРАФІЧНІ ТИПИ САКРАЛЬНИХ ОБРАЗОТВОРЧИХ ПЛАСТИК У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ЛЬВОВА
Скоп М.Л. 150

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА 90-Х РОКІВ ХХ СТ. У МИКОЛАЇВСЬКОМУ ФІЛІАЛІ КНУКІМ
Черкесова І.Г. 152

РЕЖИСУРА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА
Крипчук М.В. 157

РОЛЬ ЕТНОТИЛЮ У ФОРУВАННІ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІДЛІТКІВ
Єршова А.А. 159

СПІВТВОРЧИСТЬ РЕЦИПІЄНТА В АКТІ СПРИЙНЯТТЯ ЖИВОПИСУ
Ткачук І.Л. 164

ТАЛАБАЛАРНИ АДИИЙ ТАЪЛИМ ОРҚАЛИ ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ
Талипов Н.Х., Талипов Н.Н. 166

ТАСВИРИЙ САНЪАТДА РАНГЛАРНИНГ ТУТГАН ЎРНИ
Назирбекова Ш.Б. 170

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СПІВАЧКИ ЗОРЯНИ КУШПЛЕР В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ
Маковецька І.Г. 173

УКРАЇНСЬКИЙ ТРАНСАВАНГАРД: МАРКСИСТСЬКИЙ МЕТОД АНАЛІЗУ
Салатюк Л.П. 175

ABSCHNITT XXX. GEOGRAPHIE UND GEOLOGIE

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК «ЗБАРАЗЬКІ ТОВТРИ» - 3 ПЕРСПЕКТИВОЮ НА ВИЗНАННЯ
**Науково-дослідна група
Царик Л.П., Новицька С.Р., Царик П.Л., Кузик І.Р.** 176

DOI 10.36074/logos-09.04.2021.v2.38

«СЕКРЕТИ» УСПІШНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН ХЕРСОНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (1860-ті – 1910-ті рр.)

Чернікова Наталія Семенівна

канд. іст. наук,

докторантка кафедри східноєвропейської історії,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

УКРАЇНА

Протягом першого пореформеного десятиліття Херсонська губернія вирізнялася значною кількістю механічних майстерень. Здебільшого вони розташовувалися у великих містах – Одесі (Белліно-Фендеріх, Ф. А. Гронмейєр, І. та К. Гени), Херсоні (брати Вадони), Єлисаветграді (Л.Тамм, М. Я. Варенсбехер, Е. Я. Бургард) [1; 2]. Характер виробництва тут був досить стихійним та залежав від ситуативного попиту з боку місцевих господарів, тож чітко окреслені спеціалізовані напрями у виготовленні землеробської техніки тут, як правило, не спостерігалися (за винятком заводів І. Гена). Почасті причиною стала переорієнтація у 1880–1890-х рр. виробничих потужностей підприємств портових міст на обслуговування потреб більш перспективної суднобудівної галузі. За таких обставин виробництво сільськогосподарських машин не припинялося, проте виконувало другорядну роль у машинобудівній промисловості губернії. Показовою є історія французів-переселенців Вадонів, які у 1853 р. започаткували в Херсоні механічну майстерню, згодом реорганізували її у машинобудівний та чавуноливарний завод, а з 1895 р., після масштабної реконструкції та електрифікації, – у суднобудівний. Корабельня Вадонів швидко посіла провідне місце у металевому суднобудуванні міста [3]. В Одесі «верф'яним магнатом» був німець Белліно-Фендеріх, підприємницька діяльність якого також розпочиналася у 1864 р. із ремонту та виготовлення с/г обладнання та заснування найбільшого в Одесі чавунно-ливарного заводу. Вже на 1880-ті рр. тут вироблялося щорічно продукції на 200 тис., руб., що становило 2/3 чавунно-продукції міста та 3/4 усієї Херсонської губернії. З 1875 р. власник започаткував виробництво парових суден, тож виробництво землеробських знарядь поступово відійшло на задній план [3; 4].

Натомість справжнім монополістом у виготовленні ґрунтообробних знарядь праці на півдні України протягом усього пореформеного періоду залишався завод німецького колоніста Іоганна Гена. З 1850-х рр. одеський фабрикант розпочав у своїй майстерні виготовлення плугів моделі «сабан», а згодом модернізував плуг колоністського типу, відомий як «новоросійський» або «генівський» [5; 6]. Він одразу здобув шалену популярність серед споживачів, адже дозволяв регулювати глибину оранки та запобігати забиванню землю, був міцним, простим у використанні та ремонті та відносно дешевим [7].

Незважаючи на недоліки, притаманні знаряддям ручного виготовлення (неоднорідність гайок, гвинтів тощо), у 1884 р. плуг І. Гена здобув визнання не лише серед споживачів, а й серед фахівців. Першу нагороду він здобув вже у 1884 р. на Одеській виставці, у 1887 р. – малу срібну медаль на Харківській, дві золоті медалі на чергових виставках у Тифлісі й Кишиневі [6; 7]. Обсяги

виробництва плугів на заводі Гена стрімко зростали: у 1880 р. було вироблено 563, 1881 р. – 976, 1884 – 1 000, у 1889 р. – 4 120 плугів [5; 8]. За 10 років випуск плугів збільшився у 7 разів, а загальна вартість перевищила 144 тис. руб.

«Новоросійські плуги» активно почали виробляти на інших заводах регіону. В одній тільки Одесі, окрім І. Гена, їх виготовляли Я. Ген, Шель, С. Габерштадт [9]. Кожен із фабрикантів при цьому шукав свою «родзинку» з метою запобігання конкуренції. Купець Ісаак Гуревич, приміром, з 1887 р. розпочав виробництво високотехнологічних цілковито металевих плугів, що користувалися значних попитом серед заможних власників [3]. Найбільшими виробниками різноманітних плугів (одно-, дво-, багатолемішних плугів, букерів з продольними та поперечними сівалками, букерних відвалів, борон тощо) у Миколаєві були брати Андронік і Лука Федоровичі Донські. Переїхавши до Миколаєва, вони купили колісну майстерню, яка близько 1881 року переросла в кузню-завод, а у 1894 році вони збудували багатопрофільний механічний завод. Підприємство динамічно нарощувало оберти: у 1882 р. було вироблено 200 плугів, у 1888 р. – 1000 плугів, а у 1896 р. – 4 тис. плугів, а також 260 сівалок і 100 жниварок – загальною вартістю 120 тис. руб. Як більшість заводів Херсонщини, окрім землеробської техніки тут виробляли парові котли, кріпильні вироби, вали, осі тощо [10].

Налагодження виробництва ґрунтообробних знарядь на інших підприємствах регіону жодним чином не позначилося на розвитку підприємства І. Гена, що залишалося беззаперечним лідером у виробництві плугів – як колоністських та селянських, так і аналогів популярних західноєвропейських, що були оптимально адаптовані до місцевих умов обробки ґрунту. Протягом першої декади ХХ ст. тут вироблялося від 80 до 100 тис. плугів на рік [11]. Порівнюючи ці показники із загальноросійськими, що на 1908 р. становили 350 тис. одиниць, маємо, що плуги Гена становили близько 1/4 загальноросійського виробництва.

Паралельно із процесом переорієнтації частини потужних заводів Херсонщини на потреби машино- та суднобудівної галузі, у 1874 р. у Єлисаветграді брати Роберт та Томас Ельворті, вихідці з Південної Англії, започаткували підприємство під назвою «Р. і Т. Ельворті, виробники та імпортери сільськогосподарських машин», якому судилося стати одним із лідерів галузі. Молоді підприємливі юнаки, що вже здобули досвід роботи в інженерній та промисловій галузях (Роберт – у США, Томас – у Румунії), спочатку займалися імпортуванням сільгоспомашин з Англії та Німеччини та їх ремонтним обслуговуванням, а також налагодили конструювання машин із імпортованих запчастин [12].

Завезена техніка була непристосована до місцевих умов і швидко ламалася, а найдорожча, вигідна для продажу машина – парова молотарка – потребувала дорогого вугілля або дефіцитних дров. Тому брати зайнялися удосконаленням закордонних зразків та сконструювали соломотопку до неї [3; 13]. Вже з 1878 р. розпочалося серійне виробництво соломотопок, які встановлювали на локомотивів молотарок «Clayton & Shuttleworth». На продажу цих машин фірма заробила капітал, що став основою для розвитку виробництва іншої техніки [33].

Нарощування виробничих потужностей забезпечувалося спорудженням нових корпусів, цехів майстерень за рахунок купівлі навколишніх ділянок протягом наступних десятиліть [14]. Обладнання брати заводили з Англії та Німеччини, тож продукція вирізнялася високою якістю та однорідністю у

виготовленні. Наявність власної ливарні та ковальського цеху уможлилювали налагодження власного виробництва деталей для імпортової техніки та розширення асортименту продукції, що досяг позначки у 114 найменувань. Відповідно, зростала кількість робітників: якщо на початку діяльності у 1877 р. тут працювало лише 12 осіб, то вже наприкінці XIX ст. їхня кількість становила вже 600 [13]. А загальна вартість виробленої продукції у середньому становила 1,5 млн. руб.

Підприємство братів Ельворті вирізнялося з-поміж інших певною інноваційністю, що знаходила прояв у кількох напрямках: устаткуванні виробництва, видах виробленої продукції, способах її реалізації. Уже наприкінці 1880-х рр. зазначалося, що підприємство не обмежувалося «випуском простих шаблонних речей», а виготовляли локомотиви, парові котли, фікс-машини, парові насоси та інші технічні новинки [15]. Концепція розвитку підприємства полягала не стільки у відтворенні зразків популярних серед місцевого населення закордонних моделей, а у розробці машин нової конструкції. Так, у 1877 р. брати Ельворті розпочали масове виробництво власне сконструйованої розкидної сівалки «Імперія», а у 1888 р. – першої в Російській імперії рядкової сівалки «Росія» [13]. Як результат, на виставці в Нижньому Новгороді сівалки Ельворті отримали найвищу нагороду – право додавати до маркування продукції державний герб імперії, що, безумовно, надавало великих переваг у сфері маркетингу.

Продукція підприємства братів Ельворті, що була результатом втілення і закордонного, і вітчизняного досвіду конструювання, вирізнялася високою якістю виробництва, «за чітко виготовленими моделями із розрахуванням розмірів та фізичних властивостей». чим, на думку В. Черняєва, не міг похвалитися жоден інший завод. Справжньою новацією було й те, що Ельворті приділяли увагу зовнішньому вигляду техніки: «Забарвлення настільки чисте й прекрасне, що машина ... має веселий вид і приваблює покупця» [16]. Задовільні умови праці та гарне ставлення власників приваблювали кращих майстрів, що запобігало проблемі нестачі кваліфікованих та досвідчених працівників.

Характерною рисою ведення бізнесу, що вирізняла підприємство Ельворті, була стратегія максимального розширення ринку збуту продукції та, відповідно, налагодження розгалуженої мережі представництв по українських містах та селах. Окрім головного офісу в Єлисаветграді та будинку Ельворті у Києві, Роберт Ельворті ініціював відкриття низки відділень у Катеринославській, Таврійській, Київській, Полтавській, Оренбурзькій губерніях, а також тимчасових складів у Лозовій, Ганнівці, Урбаху, Синельниковому. Згідно повітової статистики, на 1913 р. нараховувалося 40 головних відділень фірми Ельворті [17].

Основними покупцями сільськогосподарських машин у регіоні були селяни-фермери. Тож з метою розширення цієї категорії покупців Ельворті здійснювали продаж на умовах післяоплати, а також застосовували продаж у кредит. Незважаючи на потенційні ризики надання кредитних послуг, власники відзначали, що випадки невиплати дебеторської заборгованості зустрічалися вкрай рідко [18].

Після смерті брата Томаса у 1891 р., Роберт Ельворті залишався одноосібним власником бізнесу. Навіть після реорганізації фірми у 1908 р. в Акціонерне Товариство «Р. і Т. Ельворті» із 5 засновниками, йому належав контрольний пакет акцій – 97% та понад 82% голосів правління [12]. Акціонерна форма правління позитивно впливала на розвиток підприємств. Вона

насамперед сприяла налагодженню ефективного менеджменту за рахунок залучення нової генерації управлінського персоналу, перманентної технічної реконструкції, створення розгалуженої мережі торгівельних представництв. Ельворті традиційно продовжували співпрацю із закордонними виробниками с/г продукції шляхом укладання угод про взаємне представництво торгівельних інтересів та посередницької торгівлі. Однак з початку ХХ ст. відчутною стає тенденція до налагодження співпраці з лідерами виробництва сільськогосподарських машин південноукраїнського регіону: було досягнуто домовленості про продаж певних товарів конкурентів – зокрема, жниварок заводу Дж. Грієвза у Бердянську, плугів заводів Гена в Одесі тощо [12]. З метою спільної координації виробництва та реалізації сільськогосподарської техніки, у 1909 р. фірми Ельворті, І. Гена та А. Копа започаткували синдикат – торгівельно-промислове товариство «Урожай», що дозволило налагодити мережу регіональних представництв (у Харкові, Ростові-на-Дону, Одесі, Москві). При цьому контрольний пакет акцій (понад 51%) залишався у фірми Ельворті як ініціатора об'єднання [19]. Також вони отримували виключне право на торгівлю жатками, букерами та запчастинами заводу А. Копа в Сибіру за цінами виробника.

Протягом 1908–1914 рр. підприємство Ельворті нарощувало обсяги виробництва та номенклатуру; на 1913 р. було вироблено сільськогосподарської техніки на понад 6 млн. руб. [36]. Власники отримували щорічно від 1 до 1,5 млн. прибутку та забезпечували робочими місцями 1/3 робітників міста. Попри значне видове різноманіття, лівову частку вироблених землеробських машин становили, як і раніше, сівалки, молотарки та приводи, що складали понад 9/10 усієї продукції [3; 12].

Окрім підприємства Ельворті, у Єлисаветграді та повіті на початку ХХ ст. розташовувалося принаймні 10 заводів із вироблення сільськогосподарської техніки. Однак обсяги їхнього виробництва порівняно з могутнім конкурентом були незначними й становили усього по кількадесят тисяч руб. на рік. Більше того, місцеві заводчики (А. А. Краузе, О. Яскульський, Е. Бургард, І. Келкевич, Ф. Кличко, І. Козубський, А. Л Шкловський та ін.) спеціалізувалися на виготовленні іншої техніки сільськогосподарського призначення – здебільшого крупорушок, олійниць, млинів, приводів тощо [20]. Відтак, підприємство Ельворті та Генів можна сміливо назвати монополістами та «розробниками моди» на землеробську техніку на Херсонщині.

Список використаних джерел:

- [1] Министерство Гос. Имуществ. (1879). *Россия. Департамент земледелия и сельской промышленности. Сборник сведений по Департаменту земледелия и сельской промышленности* (Вып. 1). Санкт-Петербург.
- [2] Гедьо, А. В., & Кухлев, А. С. (2013). Французи Півдня України за мемуарами Б. Є. Вадона. *Исторические и политологические исследования*, 1 (51), 21–27. Вилучено з: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=25907128>
- [3] Водотика, Т. (2017). Миське підприємництво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Як починали, вели та (не) втрачали бізнес. *Historians*, (17 квітня). Вилучено з: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/2161-tetyana-vodotika-miske-pidpriemnitstvo-drugoji-polovini-khikh-pochatku-khkh-st-yak-pochinali-veli-ta-ne-vtrachali-biznes>
- [4] Плесская, Э. Г. (2003). Вклад немцев в промышленное развитие Одессы с попыткой рассмотрения культурологического аспекта проблемы. *Немцы Одессы и одесского региона: Сборник докладов, сделанных на международных научных конференциях в Гёттингене (Германия)* (с. 137–162). Одесса: «Астропринт».

- [5] Мельников, Н. П. (1884). *Современное состояние промышленности на Юге России в связи с Сельскохозяйственной и заводской выставкой 1884 года в Одессе, устраиваемой Императорским Обществом сельского хозяйства Южной России*. Одесса: изд. Техн. бюро инж.-технол. Н. . Мельникова.
- [6] Хоменко, Т., Шквира, З. & Мудрук, О. (2007). Сільськогосподарське машинобудування на теренах України. *Історія науки і біографістика*, (1), 1–11. Вилучено з: <http://inb.dnsgb.com.ua/2007-1/07htvmtu.pdf>.
- [7] Артоболевский, И. & Благоднаров, А. (1975). *Очерки истории техники в России (1861–1917)*. Москва: Наука.
- [8] Кафенгауз, Л. Б. (1910). *Развитие русского сельскохозяйственного машиностроения*. Харьков: Типо-литография Ю. М. Беркмана.
- [9] Мезенцов, В. (1890). Отчет по шестому отделу выставки. Земледельческие орудия и машины. *Всероссийская сельскохозяйственная выставка в г. Харькове в 1887 г.* (отд. 6А с. 1–34). Харьков: Харьковское общество сельского хозяйства.
- [10] Крючков, Ю. С. (2009). *Братья Донские и их потомки*. Николаев Издательство Ирины Гудым.
- [11] Родзевич-Белевич, А. (ред.) (1912). *Южнорусская областная сельскохозяйственная, кустарная и промышленная выставка 1910 года в г. Екатеринослав*. Екатеринослав: Типо-Цинкография Густава Берса.
- [12] Босий, П. (2012). *Роберт Пірс Ельворті*. Кіровоград, 2012.
- [13] Безтака, П. М., Линовиченко, С. С. & Портнов, Д. З. (1974). *История фабрик и заводов: «Красная Звезда»*. Днепропетровск: Изд. «Промінь».
- [14] *Державний архів Кіровоградської області* (далі – ДАКО). Ф. 331. Оп. 1. Спр. 9.
- [15] Гольденберг, М. (ред.) (1887). *Адрес-календарь и справочная книга «Елисаветград» на 1888 год*. Елисаветград: Типо-Литография Гольденберга.
- [16] Черняев, В. В. (1881). *Русское сельскохозяйственное машиностроение: (Из путевых заметок)*. Санкт-Петербург: Типография В. Демакова.
- [17] *Ежегодник Голос Юга: Адрес-календарь и Справочная книга по г. Елисаветград и уезду* (1913). Елисаветград: Издание редакции газеты «Голос Юга».
- [18] ДАКО. Ф. 331. Оп. 1. Спр. 6. 24 арк.
- [19] ДАКО. Ф. 331. Оп. 1. Спр. 8. 34 арк.
- [20] Министерство финансов и Министерство торговли и промышленности. (1910). *Список фабрик и заводов России 1910 г.: по официальным данным фабричного, податного и горного надзора* (2-е изд). Москва: издано Торговым домом Л. и Э. Метуль и К°.